

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRASTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60620

TELEFONAS (312) 585-9500

Vol. LXXIV Kaina 25 c.

TREČIADIENIS — WEDNESDAY, SPALIS — OCTOBER 1, 1980

Nr. 230

LKB KRONIKA Nr. 43

Tarybinėje mokykloje

(Tęsinys)

Marijampolė (Kapsukas). 1980 m. kovo 29 d. tragiškai žuvo vienuoliktos klasės mok. Arvydas Vružinskas. Arvydas ir jo tėvai — katalikai, todėl ir laidotuvas buvo ruošiamas katalikiškai. II-os vid. mokyklos vadovybė, norėdama sutrukdyti religiškas laidotuvas, siūlė savo paslaugas — leisti mokinius palydėti, duoti orkestrą ir t.t. Tėvai atsisakė tokio-
mis sąlygomis siūlomų paslaugų. Klasės auklėtoja Brazauskienė dar kartą bandė perkalbėti tėvus, bet nesėkmingai. Mokyklos vadovybė uždraudė Arvydo draugams palydėti velionį ir bažnyčią. Tėvų komiteto narė komunistė Švirinienė Vružinskų namuose gąsdino mokinius, kad jiems būsią sumažintas elgesio pažymys, jie negalėsį įstoti į aukštąją mokyklą, jei išdrįs lydėti Arvydą į bažnyčią. Ji tvirtino, kad pats Kapsuko partijos sekretorius Sinickas uždraudęs mokiniams lydėti Arvydą į bažnyčią. Įtaiginti mokiniai, atlydėję velionį iki bažnyčios, bet joje pasilikti per pamaldas neturėję drąsos.

Tauragė. II-ji vidutinė mokykla. 1980 metų pavasarį prasidėję jau antrą kartą kaip valstybinio saugumo darbuotojai ypatingai kamuoja IXb kl. mok. Sigitą Juciką. 1979 m. vasarą jaunuolis su dviračiu pateko į avariją ir susitrenkė galvą. Dabar

saugumiečiai be paliovos šantažuoja jaunuolį, vildamiesi, jog ligos iškankintas vaikas neatlaikys jų spaudimo ir sutiks su jų pasiūlymais. Saugumietis Antanas Laurinavičius kelis kartus per mėnesį susitinka su juo. Kai Sigitas Jucikas atsisakė atvykti į valstybinio saugumo skyrių, saugumietis A. Laurinavičius nusišaipė: „Niekur nuo mūsų nepabėgsi! Net ir nenorėdamas su mumis susitiksi!“ Kuomet moksleivis iškviečiamas į karinį komisariatą — ten jį jau pasitinka čekistas Laurinavičius: „Matai, nepabėgsi!“ — ironizuoja saugumietis. Štai mokyklos med. sesuo atneša pakvietimą pasitikrinti pas gydytoją sveikatą, o nuėjus į poliklinikos gydytojo kabinetą vėl randa tą patį saugumietį.

Iš jaunuolio reikalaujama smulkiai charakterizuoti savo draugus, pažįstamus, teiraujasi apie kiekvieną jo žingsnį. Be to, jam grasinama fizinėmis bausmėmis. Apie šiuos „pokalbius“ saugumiečiai griežčiausiai uždraudžia pasipaskoti net motinai.

Neleistinai pažeidžiamas susirašėjimo slaptumas. Sigito laiškai nagrinėjami net tardymo metu. Dėl nuolatinio šantažo jaunuolio sveikata pradeda slūbuoti: jis vis daugiau užsidauro, vengia draugų, kadangi po susitikimų su jais, saugumas reikalauja viską išsavinėti.

(Bus daugiau)

Irakas sutiktų nutraukti kovas

Paaiškėjo JAV žvalgybos ribotumas

New Yorkas. — Valstybės sekretorius Edmund Muskie toliau tęsia pasitarimus su draugiškų valstybių diplomatais dėl Hormuzo sąsiaurio ir naftos jūros kelių apsaugos. Sekretorius posėdžiavo New Yorke su Pakistanu, Bahrainu, Egiptu ir Omano užsienio reikalų ministrais. Tik Pakistano Agha Shahi išreiškė opoziciją svetimų jėgų įsikišimui į Persų įlankos apsaugą. Jo many-
mu, Hormuzo sąsiaurį geriausia gali apsaugoti ilankos valstybės. Amerika pasiūlė nusistoti modernius AWACS (Airborne Warning and Control System) žvalgybos lėktuvus, kurie padėtų saugoti naftos kelius.

Irano radijas paskelbė, jog karo laivyno vadas admiras Afad užtikrinęs ajatolą Khomeinį, kad jo jėgos kontroliuoja Hormuzo sąsiaurį. Admirus laivynas pasirengęs sunaikinti Irako laivus, kurie slepiasi savo ir kaimyninių šalių uostuose.

Irako prezidentas atskleidė Jungtinėms Tautoms, kad Irakas pasirengęs sustabdyti karo veiksmus, jei Iranas irgi priimtų paliaubų reikalavimą. Irakas pasirengęs derėtis ir priimti tarpininkų siūlymus. Irano prezidentas Bani Sadras, kuris yra ir vyriausios kariuomenės vadas, atskleidė, jog Iranas kariaus, kol paskutinis agresorius bus išmestas iš teritorijos.

Washingtono vyriausybės sluoksniuose prasidėjo žvalgybos įstaigų kritika. Nežiūrint didelio dėmesio Iranui ir jo revoliucijai,

Amerikos žvalgyba nieko nežinanti apie dabartinį įvykių Iraną—Irako fronte. Niekas nežino apie politines, kultūrines, ekonomines kryptis. Vyriausybė sužinanti apie mūšius, bombardavimus iš spaudos, tik vėliau gaunanti žvalgybos pranešimus. Nėra vaizdo apie Irano ar Irako karines jėgas. Sakoma, kad vyriausybės pareigūnai buvo nusteibinti Irano karinės aviacijos pasirodymu. Buvo kalbama, jog ta aviacija nebūturi lėktuvų, jau trūksta dalių ar amunicijos. Tikrumo mūšiuose aktyviai dalyvauja F-4 ir F-5 Amerikos lėktuvai, puldami Irako taikinius, sustabdydami naftos pramonės gamybą.

Dėl žvalgybos duomenų stokos vyriausybė negalinti pramanyti tolimesnės šio karo eigos, mažai žinanti apie karo jėgų tiekimą pajėgumą, apie karių moralę. Prisižįstama, kad žvalgybos veikla turgavietėse, universitetuose, miestų gatvėse visiškai palūžo.

Komentatoriai nurodo, jog agresorius Irakas pirmas pritarė paliauboms. Iranui šis karas gali būti naudingas kaip dvasinis cementas, kuris sujungs atskiras Irano visuomenės sekcijas, suburs piliečius po viena vėliava. Irakas nieko negali Iranui blogesnio padaryti, ko pats Irano režimas dar nepadarė. Iranas mažai ką gali prarasti, tačiau karo nešami sunkumai gali labai atsiliepti Irako pastovumui ir jo vyriausybės išsilaikymui.

Irako kareiviai, atkreipę šautuvus į Irano ajatolą Khomeinio portretą, kuris rastas Irano kareivinių kieme, prie Khorramsharo miesto. Nors Irakas paskelbė, kad šis miestas paliktas, korespondentai rašo apie jame vykstančias inirtingas gatvių kovas.

Vokiečiai pasirengę rinkti vyriausybę

Laukiama kanclerio Schmidto laimėjimo

Bona. — Vakarų Vokietijos rinkiminė kampanija eina prie galo, spalio 5 d. įvyksta rinkimai, kuriuos, pranašauja viešosios opinių tyrinėtojai, laimės socialistų partija ir dabartinis kancleris Helmut Schmidt. Jis yra laikomas dešiniojo sparno socialistu, nuosaikiu politiku. Jo socialdemokratų partija yra daugiau pasinešusi į kairę. Daug įtakingų jos veikėjų propaguoja Vokietijos neutralumą, santykių su Maskva gerinimą, tuo pačiu puoselėja viltis, kad tokiu „susuominimu“ keliu eidama, Vakarų Vokietija greičiau galės susijungti su komunistine Rytų Vokietija.

Paskutiniuose V. Vokietijos parlamento („bundestago“) rinkimuose dalyvavo 91 nuoš. balsuotojų. Kiekvienas rinkėjas balsuoja dvigubai: vieną savo balsą jis atiduoda savo rinkiminio rajono kandidatui, o kitą — savo pasirinktą partiją. Pusę bundestago narių sudaro tiesioginiai išrinkti atstovai, o kita pusė sudaroma pagal atskirų partijų gautą balsų nuositį.

Stebėtojai Vokietijoje kalba, jog kancleris Schmidtas norėtų laimėti, tačiau ne per didele balsų persvara. Jeigu socialdemokratams gautų tiek atstovų, kad jie vienį galėtų sudaryti vyriausybę, kancleriui padidėtų spaudimas iš kairiojo partijos parno plėsti „ostpolitik“ ir mažinti ryšius su Amerika ir su NATO. Nuo tokiu kairiojo kelio kanclerį „saugo“ dabartinės koalicijos partneriai — laisvosios demokratinės partijos nariai. Todėl kancleris noris tą koaliciją išlaikyti ir tuo būdu atsverti kairiųjų spaudimą.

Kanclerio oponentas rinkimuose Franz Josef Strauss yra konservatorius, Bavarijos provincijos premjeras, abiejų krikščionių demokratų (CDU) ir krikščionių socialinės unijos (CSU) partijų kandidatas. Jis ragina Vokietiją išmesti socialdemokratų iš valdžios, nes jie flirtoja su komunistu, silpnina Vakarų gynybos sąjungą. Kancleris Schmidtas esąs nepatinkamas sąjungininkas Amerikai, nes jam svarbesnė draugystė su komunistais, negu su Amerika. Straussas žada sustiprinti Vokietijos karines jėgas, sustiprinti ekonominį pajėgumą ir nutraukti komunis-

tinių vyriausybių rėmimą prekmis ir lėšomis.

Rinkiminėje kampanijoje dideli dėmesį abi partijos skyrė Vokietijos ryšiams su Amerika. Socialdemokratai apgailestauja, kad kanclerio Schmidto asmeniniai ryšiai su prezidentu Carteriu nebuvo geri. Daugelyje tarptautinių problemų sunku buvo rasti bendrą kalbą.

Viešosios opinių tyrimų Allenbacho institutas skelbia, kad 55 nuoš. vokiečių laiko Ameriką geriausiu Vokietijos draugu, tačiau tik 8 nuoš. išreiškė pasitikėjimą, kad Amerika sugeba vadovauti laisvojo pasaulio tautoms. Pasitikėjimas Amerika, kaip Vakarų vadu, nukrito po Vietnamo karo, po Amerikos nesugebėjimo apginti nuo komunizmo Angolą ir Etiopiją, po sovietų kariuomenės įvedimo į Kubą.

Argentinoj bus naujas prezidentas

Buenos Aires. — Argentinos kariuomenės vadai rugsėjo 29 d. svarstė vyriausybės pakeitimo klausimą. Prezidentas Jorge Rafael Videla, 54 metų, armijos generolas kovo mėnesį pasitraukė iš pareigų, nes to reikalauja konstitucija. Naujo prezidento numatomas kitas armijos generolas Roberto Viola, 55 metų. Jis laikomas nuosaikiu karininku, turinčiu gerus ryšius su darbo unijų vadais. Jis esąs deribų ir kompromisų šalininkas.

Lenkijoje labai blogas derlius

Varšuva. — Lenkijos vyriausybė paskelbė, jog šiais metais gaus tas blogas javų derlius, 8 mil. tonų mažesnis, negu buvo planuota. Nusivylimą kelia ir bulvių bei cukrinių runkelių derliai. Vidaus prekybos ministeris Adam Kowalik paskelbė, kad šių metų gale parduotuvėse truks daug prekių. Vyriausybė svarsto mėsos kotelijų įvedimą. Paskutiniame šių metų ketvirtyje bus galima patenkinti tik 85 nuoš. vartotojų poreikį. Lenkijai reiktų importuoti apie 70.000 tonų mėsos, tačiau tam nėra lėšų, pasakė ministeris.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Prancūzijos žydai susirūpinę dėl antisemitinių iššokimų. Per tris dienas buvo pultos penkios žydų įstaigos: sinagogos, mokyklos, paminklai.

— Lenkijos žinių agentūra paskelbė, kad šiauriniame Irake žuvs trys lenkai, du sužeisti, jie dirbo Irako naftos pramonėje.

— Bavarijos vidaus reikalų ministras paskelbė, jog bombos sprogdė „Oktoberfest“ festivalyje žuvs 21 metų studentas Gundolf Koehler yra laikomas bombos gamintoju ir atentato autoriumi. Šeši „naujieji naciai“ buvo policijos paleisti dėl įrodymų stokos.

— Kanadoje pradėjo streiką 50,000 valdžios tarnautojų. Nestreikuoja tik pašto valdyba.

— New Yorko Metropolitan Opera paskelbė, jog atšaukiamas šių metų sezonas, kuriame buvo numatyta 210 spektaklių. Operos vadovybė nepavyko susitarti su orkestro muzikantais.

— Prie Kuveito sienos laukia keli šimtai Irako naftos pramonės darbininkų: indai, pakistaniečiai, bengaliai. Kuveitas jų neįleidžia ir jie neturi, kur dingti, kada jų namus Basroje bombardavo Irano aviacija.

— Antradienį buvo panaikintas Izraelio piniginis vienetas — svaras ir įvesta nauja valiuta — šekelis, vertas 10 buvusių svarų.

— Teherane iranietis kalėnias kieme surengė demonstraciją, reikalaujanti, kad vyriausybė sustų juos į frontą mušti Irako kareiviu.

— Tarptautinis valiutos fondas suteikė Turkijai 92 mil. dol. kreditą. Tuo išreiškiamas pasitikėjimas karine turkų vyriausybe.

— Kinija paskelbė apie labai sunkią padėtį Vietnamo. Hanojaus valdžia priversta dar mažinti ryšių normas ir didinti ūkiuose javų revizicijas.

— Izraelio premjeras Beginas atidengė, kad Izraelis 1965-1975 metais rėmė Irako kurdus, sukūvius prieš Bagdado vyriausybę. Kurdai gavę Izraelio ginklų ir karinių patarėjų.

— Sudano žiniomis, Etiopijos kariuomenė lėktuvais ir helikopteriais malšina šiaurinės Tigro provincijos sukilimą. Sugriauta daug kaimų, apie 80,000 žmonių likę be pastogės.

— Kairo ligoninėje įvykdyta lengva operacija Irano šacho našlelei Farai.

Irano miestai aršiai ginasi

Teherane jau trūksta žibalo virimui

Beirutas. — Irano parlamento pirmininkas Rafsanjani pareiškė, jog karo paliaubos Iranui nepriimtinos. Amerika buvo mūsų priešas prieš karą ir lieka mūsų priešas dabar, pasakė Rafsanjani. Irano premjeras Rajai irgi jungė Irako puolimą su Amerikos smokslu prieš Iraną. Jis pasakė, kad karas bus ilgas, nes Amerika turi daug modernių ginklų. Mes gi kovosime su namie gamintomis granatomis ir Molotovo kokteiliais, pasakė premjeras.

Irako šarvuotųjų jėgos toliau puola apsuptus Irano miestus, tačiau Ahwaze gynybai aršiai kovojama. Iranas sugebėjęs pristatyti miestui ginklų ir kareivių. Miesto dalis, kurią jau užėmė Irako kareiviai, apšaudoma Irano artilerijos.

Irano užsienio reikalų ministeris pasiūkė kaimyninių Persų įlankos valstybių ambasadorius ir juos piktai išbarė už paramą Irakui. Irano laivyno vadas išpėjo arabų vyriausybę, kad jos gali laukti savo uostų puolimo, jei jos globos ir saugos Irako karo laivus. Net ir Palestinos Laisvimo organizacijos vadas Yassar Arafatas, praleidęs Irane tris dienas, turėjo išvažiuoti. Jį barė ajatolų sūnus Ahmed Khomeini, pasakė, kad palestiniečiai turėtų aiškiai pasisakyti, su kuo jie eina, užuot bandę tarpininkauti.

Irano aviacijos lėktuvai toliau daužo Irako naftos centrus ne tik Basros mieste, kur veik neliko gyventojų. Lėktuvai netrukdomi pasiekia šiaurinio Irako naftos šaltinių įrengimus Mosule ir Kirkuke. Irano refinierių miestas Aba-

daugiau kaimuoja kongreso išlaikymas

Washingtonas. — Amerikos mokesčių mokėtojų Kongreso išlaikymas pernai kainavo 1,3 bil. dol., paskelbė privati Tax Foundation, Inc. Senato išlaidos siekė 242 mil. dol., kas yra 10 kart daugiau už išlaidas prieš 10 metų.

Labai padidėjo senatorių ir kongresmanų štabai. Apie 700 mil. dol. pareikalavo Kongreso biblioteka ir centrinė sąskaitų bylos įstaiga.

Siūlo palestiniečius kviesti į Madridą

Madridas. — Amerikos ir kitų Vakarų valstybių delegatai kovoja prieš Madrido parengiamą konferenciją įneštą pasiūlymą pakviesti į Europos saugumo ir kooperavimo konferenciją Palestinos Laisvinimo organizacijos atstovus. Juos priimti siūlė Malta, įrodinėdama, kad konferencijai reikėtų svarstyti ir Viduržemio jūros saugumo klausimus, o tada turi dalyvauti ir palestiniečiai. Amerikos delegacijos vadas Max Kampelman pareiškė, kad PLO nėra valstybė, be to, tai teroristų organizacija, kurią Madrido konferencijoje ne vieta.

— Japonijos vyriausybė paskelbė, jog sausio 8 d. premjeras Suzuki pradės kelionę ir aplankys šešias Pietryčių Azijos valstybes.

— Sovietų spauda skundžiasi, kad suvelintas derliaus nuėmimas. Kai kuriuose rajonuose pasakui kombainus, kurie nuima derlių, slenka traktoriai, kurie paruošia žemę naujai sėjai.

danas jau aštuonios dienos dega.

Kariniai specialistai spėja, kodėl Irakas nemeta paskui savo šarvuotus didesnių pėstininkų jėgų. Tankų apsuptus miestus sunku užimti be pėstininkų. Iraniečių gynyba vis stiprėja. Korespondentai iš Teherano skelbia, kad ir tie persai, kurie anksčiau kritikuodavo mulų valdžią, dabar kalba, jog reikia sujungti visas jėgas okupantams atmušti. Irano sostinėje sustabdytas visų privačių automobilių judėjimas. Naktimis miestas išjungia elektrą, o ir dienos metu ji dažnai nutraukiama. Pramonės įmonės, kurios neturi savo elektros kompresorių, nustojo veikti. Mieste jau pasireiškė žibalo, kuris naudojamas virimui, stoka.

Latviai pavydi Lenkijos reformoms

Riga. — David Willis, „The Christian Science Monitor“ Maskvos korespondentas, žinomas savo ryšiais su Baltijos šalių rezistentais, aplankė Rygą ir, pasikalbėjęs su latviais, rašo, kad jie stebi Lenkijos darbininkų žygius ir jiems pavydi. Latviai senka, turėjo išvažiuoti. Jį barė ajatolų sūnus Ahmed Khomeini, pasakė, kad palestiniečiai turėtų aiškiai pasisakyti, su kuo jie eina, užuot bandę tarpininkauti.

Latviai pripažįsta, kad jiems tenka tik svajoti apie Lenkijos reformas. Sovietų „Pravda“ piktai pasmerkė Europos Parlamento debatus apie Lenkijos darbininkų streikus. Jau patys debatai yra kišimasis į svetimos valstybės reikalus, rašė „Pravda“.

Viena intelektualė moteris Rygoje paaiškinusi korespondentui, kad latviai jau seniai turi gerus ryšius su lenkais ir labai domisi tuo, kas vyksta Lenkijoje. Afganistanas nuo mūsų toli, tačiau Lenkija čia pat. Mes su Lenkija turime senus ryšius, ne taip, kaip lietuviai, kurie šimtmečiais su lenkais kariavodavo, pasakojo latvė Rygoje.

Korespondento suteikti latviai pripažinė, kad Maskva niekad neįsikišanti tokių streikų ar reformų, kaip Lenkijoje, tačiau Gdanskio įvykiai sukėlė didelį susidomėjimą visose Baltijos respublikose.

Svetimas laivas prie Švedijos

Stokholmas. — Švedijos gynybos ministras Eric Kronmark įsakė jūrų laivynui medžioti povandeninį laivą, kuris jau dvi savaites plaukioja Švedijos teritorijoje, įrodinėdama, kad konferencijai reikėtų svarstyti ir Viduržemio jūros saugumo klausimus, o tada turi dalyvauti ir palestiniečiai. Amerikos delegacijos vadas Max Kampelman pareiškė, kad PLO nėra valstybė, be to, tai teroristų organizacija, kurią Madrido konferencijoje ne vieta.

KALENDORIUS

Spalio 1 d.: Remigijus, Teresė K.J., Gedainis, Levinija.
Spalio 2 d.: Angelai Sargai, Mena, Girdutis, Pavandė.

Saulė teka 6:46, leidžiasi 6:35.

ORAS

Saulėta, temperatūra dieną 75 l., naktį 60 l.

SUREGISTRUOKIME MOKSLO ŽMONES

Galime didžiulius taisyti mokytojų, kurie visomis savo išgalėmis veržiasi į mokslus. Reikia pagirti ir jų tėvus, kurie, patys daug ką atsisakydami, suteikia galimybę savo vaikams gauti aukštojo mokslo diplomus ir net pasiekti mokslo viršūnes.

Tas veržimasis ypatingai pradėjo reikštis jau pirmajais trejų metų, kai dešimtys tūkstančių lietuvių neteko gimtosios žemės, savo namų, turto. Tada mokslas atrodė, be ko kita, ir gera praktiška paskata kurti gėrybes, kurių priešais negali išplėsti, nei vagys negali pavogti. Tai, kaip daugelis mūsų jaunų (o kartais ir vyresnių amžiaus) tautiečių lankė Vakarų Europos universitetus, gavo aukštojo mokslo diplomus.

Veržimasis į mokslus ne kiek nesumažėjo ir emigracijoje nuo pirmųjų jos metų iki dabar. Jei anais metais Lietuvoje valstieji studentas buvo retas dalykas (visame valstiejuje neretai jį tebuvo keletas), tai dabar vaizdas atvirkščias: nedaug turime jauno amžiaus žmonių, kurie aukštojo mokslo nesiekia.

Tai, per kelias dešimtis metų iš mūsų tautiečių eilių išėjo visa eilė profesionalų — gydytojų, inžinierių, chemikų, biologų, matematikų, mokytojų, humanitarinių mokslų specialistų, muzikų, dailininkų, profesorių ir kitų aukštųjų mokyklų dėstytojų. Lietuvių rasi kibernetikos bei astronomijos mokslo srityse, aukšto lygio tyrimo laboratorijose, turime išradėjų bei atradėjų, mokslo veikalų autorių. Vargiai jau gal rastume mokslo sritį, į kurią savo mokslo darbus, išradimus bei veržlumą nebūtų patekę lietuviai.

Jau keliolika metų Lietuvių Bendruomenės vadovai stengiasi išaiškinti, suregistruoti ir krūvon suburti mūsų mokslo darbuotojus. Šiam reikalui kas ketvirtį metų ruošiasi mokslo ir kūrybos simpoziumai. Paskutinis iš eilės (trečiasis) buvo suorganizuotas 1977 m. lapkričio 23-27 dienomis. Jis sutraukė 1300 lankytojų, 115 lietuvių mokslininkų skaitė savo paskaitas bei referatus. Simpoziumo mokslo programa, ano metų mokslo vadovo dr. R. Šilbajorio žodžiais, „apėmė įvairias mokslo ir kūrybos šakas, nuo archeologijos iki technologijos, nuo kietų matematikos faktų iki laikių dailininko ir muziko vizijų“.

Visuose trijuose simpoziumuose paskaitų metu atspindėjo lietuvių mokslininkų, kūrėjų veidas, savosios tautos veidas. Net ir eilinis simpoziumo paskaitų sekcijas bei klausytojas galėjo patirti, kiek daug išvysios lietuvių dalyvauja moksliniame gyvenime, kiek daug turime gerų mokslininkų bei mokslo daktarų, įvairių mokslo sričių specialistų. Reikia dar pasigėrėti, kad beveik visi paskaitas skaitė mokslininkai, kuriam perdavė gražią lietuvių kalbą ir nebuvo nuo savo tautos atitrękę.

Tai, reikia labai džiaugtis, kad ši tradicija tęsiasi. Ketvirtasis mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyks 1981 m., Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio 26-29 dienomis. Žinoma, ligi tol dar daug laiko, bet gal neperdaug, kiek reikia dideliems darbams atlikti. Jau senokai sudarytas Organizacinis komitetas, kuriam vadovauja patyręs ankstesnių simpoziumų ruošėjas inž. Juozas Rimkevičius ir Mokslinės programos komitetas, pirmininkaujamas prof. dr. Prano Zundės. Pirmasis atsakingas

už simpoziumo ūkinę organizaciją bei lėšų telkimą, antrasis už mokslinės programos nustatymą, plano sudarymą, lektorių parinkimą, jų kvietimą. Daugumas lektorių bus iš JAV-bių, Kanados, bet gal atvyks ir iš Australijos, iš Europos kraštų.

Simpoziumo ruošėjams talkina Pasaulio lietuvių inžinierių, gydytojų sąjungos, Lituanistikos institutas. Šios organizacijos tuo metu turės ir savo suvažiavimus, bet visa programa bus suderinta su IV Mokslo ir kūrybos simpoziumo programa.

Apie minėtą simpoziumą mes gal per anksti rašome todėl, kad norime iškelti vieną klausimą, kuris turės būti atliktas dar prieš simpoziumą. Paskaitą davė ir mūsų rankas patekusi latvių K. Zarinio fondo Australijoje išleista stambi knyga „Latvian Graduate 1945-1975“. Medžiaga, kurią talkinamas, surinko ir redagavo prof. dr. E. Dunsdorfs. Knyga 360 pusl., iliustruota.

Iš jos turinio sužinome, kad per 30 metų išvyko netoli 8000 latvių yra baigę aukštųjų mokslus. Šis skaičius, palyginus jį su nelabai gausiais išvykimo latviais, yra labai aukštas ir teikia garbę latvių tautai, kuri mokslo darbuotojų skaičiumi proporcingai prilygsta kultūringiausioms Vakarų tautoms.

Latvių mokslinei pažangai išsivysioje, kaip ir mums, be abejo, turėjo įtakos tragiškas jų tautos likimas: likę be tėvynės latvių vaikai ieškojo atramos ne žemėje, bet kitose srityse, stengėsi susikurti ir geresnį asmenišką gyvenimą.

Kad knyga galėtų tinkamai atstovauti latviams ir su pažindinti kitų tautų žmones su latvių tautos tragedija bei jos siekimais atgauti laisvę, ji leista anglų kalba. Svetimtautis skaitytojas, sklaidydamas knygą ir pastebėjęs 8000 pavardžių, turės pripažinti, kad latvių tauta ir jos išsivysioje tikrai nėra „laukinė“, kaip ją dažnai apšaukia okupantai, ir kad atėmimas tokiai tautai teisės ir valstybinį gyvenimą yra didžiausia šio šimtmečio neteisybė. Tuo būdu ši knyga pasitarnaus ir kovai dėl Latvijos laisvės. Minėta leidinį galima užsisakyti adresu: Dr. Ed. Dunsdorfs, 3 Dickens St., Elwood, Vic. 3184, Australia.

Mokslo ir kūrybos simpoziumo ruošėjai, ruošdami šį didelį parengimą, paprastai stengiasi išaiškinti lietuvių mokslo pajėgas išsivysioje. Tai, žinoma, daugiau lietuvių aukštojo mokslo mokslininkus. Bet kodėl gi nebūtų galima šį darbą dar labiau praplėsti ir dėti pastangas suregistruoti visus lietuvių, baigusius aukštąjį mokslo išsivysioje, visuose pasaulio kraštuose.

Žinoma, tai labai didelis darbas, nes tokia registracija nebuvo vedama. Vis dėlto ji būtų galima atlikti, sudarant šiam reikalui specialų komitetą, kuriam talkintų ne tik mokslo bei kūrybos simpoziumo ruošėjai, bet ir mūsų profesinės — gydytojų, inžinierių sąjungos, Lituanistikos institutas, Lietuvos istorijos draugijos, Dailininkų sąjungos, pagaliau ateitininkų, skautų, neolitu, santarpių — šviesininkų organizacijos ir visi geros valios lietuviai. Aišku, kad reiktų šiam darbui gerai pasiruošti, sudaryti planą, paržiūrėti gausius mūsų periodinės spaudos kompleksus, net universitetų bei kolegijų baigusiųjų sąrašus. Bet dirbant — viskas padaroma. Tai, ryžimės!

b. kv.

MOTERŲ KANČIOS SOVIETŲ KALĖJIMUOSE

Išsivadavę iš bolševikinio pragaro moterys atidengia „rojaus“ tikrovę

BR. AUŠROTAS

Laisvojo pasaulio spaudoje dažnai galima surasti žiaurių, žmogaus protui nesuvokiamų faktų apie elgesį su kaliniomis SSSR kalėjimuose, beprotiškose, darbo stovyklose ar aukso kasyklose, tolimosios šiaurės platumose. Dažniausiai tokie pasakojimai būdavo apie vyrus. Suprantama, kad su sovietiniu režimu grumiasi ne tik vyrai, bet ir moterys. Tai, ir pastarosios sadištinė — bolševikinė sistema taip pat įrengė daug pragarų — kalėjimų „placijoje tėvynėje“.

Apie šias pragaro žemiškas skaistytikas savaitraštis *Human Events* (š.m. VII.12 Nr.28) atspausdino žinomo Izraelio sovietų nusikaltimų tyrinėtojo, A. Sifrin'o pasakojimą su buvusiu SSSR kaline, Edella Šerman. Čia pateikiama šio ilgoko pasakojimo santrauka.

Praeitis, įkalinimas

E. Šerman gimė 1944 m., Orel mieste, SSSR. Ten ji baigė pedagogiką ir dirbo šioje srityje. 1976 m. jos motina, anksčiau išvykusi į Izraelį, atsuntė dukrai pakvietimą atvykti pas motiną.

„Man gavus šį iškvieta, prasidėjo mano nelaimės su KGB. 1976 m. pavasarį su reikalais buvau nuvykusi į Kaliningradą — Karaliaučius. Man čia esant, birželio 21 d. policija mane suėmė ir laikė vienutėje be teismo ligi VII.13. Nuo tos datos įmetė į kambarą su prostitutėmis“ — pradėjo pasakojimą E.Š.

Jau po pirmųjų suėmimo dienų tardytojas jai siūlė „prisipažinti dėl nebūtų nusikaltimų, būtent, kad ji ruošėsi išduoti SSSR reikalus“. Kaltinamoji atsisakė prisipažinti. Po to jai buvo sureduota byla už dalyvavimą „juodojoje rinkoje“. Ir jai, kaip žydiškos kilmės pilietei, Karaliaučiaus teismas paskyrė 4-tą metų kalėti priverstinio darbo stovyklose. Pirmąjį pusmetį ji praleidė uostamiečio moterų kalėjime — ligi 1977.I.7.

Žvėriškas elgesys

Klausinėjimo metu E.Š. prisiminė vieną klasišką bolševikų žvėriškumo pavyzdį, kurį ji mačiusi savo akimis tame pačiame Karaliaučiaus kalėjime. Moterys buvusios kameroje Nr. 105, vieną rytą buvo išvargtos plauti vyrų kambarų koridorių, prie kurių durų būvę įtaisytos „vilko akys“, t.y. stebėjimo angelės. Prie vienos kameros durų jos išgirdo neįprastus ausiai gar-

sus: tarytum aimanavimus, kai pasigirdavo dūžiai... Smalsumo stumiamos moterys pažvelgė per „akį“ ir pamatė, kad du to kalėjimo karininkai, apsirėnę juodais, lyg budelių drabužiais, muše jauną kalinį guminėmis lazdomis. Mušamojo burna buvo užkimšta skarmalais, gi rankos surištos už jo nugaros. Kalėjimo ambulatorijos gydytojas, apsilikęs baltu apsiaustu, stovėjo šalimais ir viską sekė. „Ilgiau stebėdamas, įžiūrėjome, kad mušamasis buvo apsirėnęs kariška uniforma. Po kurio laiko šie sadištai paliko muštąjį ir nuėjo į prausyklą nusiplauti savo kruvinas rankas. Mums niekada nepavyko sužinoti, kas buvo tas muštasis kalinys“ — aiškino E.Š.

Liudininkė taip pat prisiminė, kad 1976.XII.31, valydamą kalėjimo koridorių suskaičiavo 25 kareivius, kuriems buvo nuplėsti antpečiai nuo jų švarkų; šie degardutėji būvę sugrūsti į kalėjimo „karantiną“ — skaistytikų. Kiek vėliau kalinės sužinojusios, kad tie degardutėji naujokai buvo sumiti Rytprūsijoje, netoli Karaliau-

čiaus esančioje karinėje stovykloje; buvo kalbama, kad šie vyrukai atsisakė vykdyti įsakymus!

Pakeliui į Gorkį

Buvusi kalinė liudijo, kad ji su kitomis 20 moterų buvo sugrūstos ir geležinkelio vagono mažutės kameros, normaliai talpinusios tik po 10 suimtųjų. 1977 sausio 7 jos buvo pervestos iš Karaliaučiaus į Gorkį moterų kalėjimą. Pakeliui kelioms dienoms jų transportas buvo dar sustojęs Jaroslavi kalėjime. Kartu su kalinėmis buvo vežami ir kaliniai — motinų kūdikiai. Kelionės metu kalinės buvo maitinamos dvokiančiu maistu: prieš įdedant kokį kasnį į burną, reikėdavo užsikimšti nosį.

Atvykus į Gorkį kalinės buvo pusgyvės nuo šalčio ir prasto maisto. Naujas didžiulis kalėjimas, skirtas 5,000 suimtųjų, dabar talpino 10,000 dūšių. Kalėjimas buvo ant Lenino gatvės, apie 800 m nuo buv. imperatorienės Katarinos Didžiosios rūmų. Liudininkė šiame kalėjime girdėjo daug įdomių istorijų apie SSSR teismų „teisengumą“.

liudininkų „parodymus“ ir kitus KGB įkalinimo galimybes.

Iš kalėjimo suimtosios dažnai būdavo siunčiamos dirbti į Gorki autogamybos įmones. Vieną kartą apie 15 suimtųjų grįžo iš tos įmonės arba be pirštu ar be rankų. Sužeistosios pasakojo, kad kai kurių mašinų dalyje buvo sugadintos ir kaip tik prie tų mašinų dirbtį administracija siųsdavo kalines; mat, kalinys jau ne žmogus ir su juo galima elgtis be jokios atsakomybės.

Moterys, merginos priešinosi net ir kalėjimuose

E.Š. prisimena ukrainietę Galiną Dorosenką, kovojusią už savo krašto laisvę. Gorki kalėjimo v-kas Iljičius ir moterų prižiūrėtoja maj. Maria Nikolajevna Čukova G. Dorosenką mėgino „gydyti“ avitaminosis nuodais... Kadangi ji tokiam gydymui priešinosi, ant jos užsiūnė nuteistuosius žmogžudžius. Tačiau tie žmogžudžiai būvę žmoniškesni už kalėjimo administraciją!

Vienok kalėjimo administracija negalėjo jos taip paprastai sutramdyti: jie ją įmetė į

Vaikai kalėjime

Gorkio darbo stovyklos vaikų barakai, kaip ir kitų suimtųjų pastatai, taip pat buvo apjuosti spygliuotomis vielomis. Ir prie jų durų stovėjo sargai. Juose buvo apie 60-70 kūdikių, kuriais rūpinosi kalėjinės sargų žmonos. Mat, jeigu šiuos nieku nekaltus sutvėrimus būtų prižiūrėję iš miesto samdomos auklės, tada ir mieste būtų galėję sužinoti, kad ir kūdikiai laikomi kalėjime...

Suprantama, jog „šios auklės nekonte savo prižiūrimųjų, leisdavo jiems mirkti šlapiuose vystyklose, vogdavo jiems skirtą maistą ir šie visą laiką būdavo alkani... Kai kada mes galėdavome matyti šiuos nepamaitintus, pageltusius sutvėrimus, uždarytus už spygliuotų vielų: jie niekada nesišypsodavo, ir tik stovėdavo sustirę, lyg kokios iš vaško nuplėptos figūros. Jie stovėdavo ir stebėdavo savo motinas, esančias kitoje vielų pusėje. Gi jų drabužėliai dažnai būdavo pasiuvami iš nuo kalinių atliekamų medžiagų: kietos drobės medžiaga, ir su dažytais, išilgiais, būdingais viso pasaulio kaliniams dryžiais. Ir kai šie nelaimingieji mirėdavo, kas dažnai pasitaikydavo, tai „auklės“ sakydavo: „Na, ir kas čia tokio, kad jis negyvas. Užaugęs būtų papildęs mūsų priešų eilės“, — sakydavo sadištų žmonos.

Šiame straipsnyje aprašyti faktai nėra kieno nors vaizduotės kūrinys. Anaipol! Edella Šerman, kai buvo paleista iš kalėjimo, susirado savo dukrą „ikalintų tėvų vaikų namuose“. (Past.: matyt, kad sovietiniame rojuje daug tėvų privalo palikti savo vaikus, (Nukelta į 5 psl.)

Lenkijos streikuojančių darbininkų vadas Lech Walesa tariasi su darbininkų vadovais, atvykusiais iš įvairių Lenkijos vietų

KOVOTA UŽ LIETUVIUKĄ

IGNAS MALĖNAS

8

Tuo metu jėga žmona su mažąja Ritelė. Mokytojai sužiūrė. Ritelė rąkioj laiko Kiškio kopūstus. Aš pasakiau mokytojams, kad atėjus tikrai skaitytojai užleidiu jai savo vietą, nes savą dalį esu baigęs. Ir paprašiau Ritelę paskaityti mokytojams ką nors iš knygos, ko jie dar nėra skaitę.

Taciau mokytojai paprašė Ritelę pastatyti estradą, nes jie nori visi skaitytoją matyti. Pastebėjęs scenoje didelę taburetę, čiupau ją ir pastaciau greta dukros. Paėmęs vaiką ant jos pastaciau. O Ritelė sako:

- Negaliu!
- Kodėl?
- Taburetė kruta, galiu nupulti.
- Šitą trūkumą pataisyti. Ir sugriebęs gabalą kartono pakiau po taburetės koją. Dabar taburetė nekrutė, ir vėl pastaciau Ritelę ant taburetės.

Ritelė ėmė skaityti eilėraščius, kurie atspausdinti knygoje, mažai žiūrėdama į tekstą. Juk didesnę dalį mokojo mintinai. Akylesni mokytojai matė ir įtarė, kad gal mergaitė mintinai išmokyta ir juos pila. Aš tai prileidęs pasiūliau mokytojams duoti turimus tekstus ir jie pamatys, kaip mergaitė skaito. Auditorija subruzdė: ėmė nešti mergaitę laukraščius straipsnius. Ritelė tik dairėsi ir laukė

naujų. Aš paėmiau skaitytą knygėlę.

Prasidėjo laikraščio skaitymas. Ritelės būta gerai nusiteikusi, ji laukė naujų pasiūlymų. Mokytojai nešė man gabalus laikraščių. Aš nukreipiau juos į Ritelę, nes ji skaito. Pagaliau vienas pasiūlė apverstą straipsnį, Nemuno eksploatacijos problema. Ritelė aiškiai skiemenuodama perskaitė ir paklausė: „Ką tai reiškia?“

— Ponai! Tokie klausimai keturių metų mergaitė neduotini! Juk ji ne mokytoja! Ritelė, ponai ir tėveliui ačiū! Atleiskite, kad klausiate kaip neturėtume klausiti!

Skieimenų metodo priedas

Skieimenys yra kelių laipsnių: 1) balsis, 2) dvibalsis, 3) triraidsis, 4) daugiaraidsis. Taciau skaitymo mokykloje pradžioje mes jo pilnai nenaudojome, nes niekas reikiama jo nevertins. Nors mažyliui tas turi didžios reikšmės.

1) balsių pradėdamas kiekvienos priebalsių grupės skaitymas, kad mažyliui būtų lengva skaityti. Nors skieimenyse — žodžiuose balsis nukeliamas į antrą vietą, kad mažyliui būtų lengviau skaityti — tęsti — tarti. Tai pradinio skaitymo technikos reikalavimas.

2) Dviraidinį skieimenį skaitydami jau pratiname mažylį lieti garsus. Ko garsų-raidžių metodas to nedaro, nes jam svetimas dviraidžių naudojimas. O skieimenų metodas tam juos ir išskiria iš tekstų skaitymo, kad vaikas galėtų tam koncentruotis, kai jis dar niekuo kitu nesidomi. Taciau svarbiausia dviraidžio paskirtis — pagauti skaitymo paslaptis — išmokyti raides atitinkančius garsus lieti i skieimenis — žodžius. Praktika parodė, kad šio atsiekiama net anksčiau, jau skaitydamas 3-tį balsį tai sučiumpa. Bet galimi ir ankstyvesni atvejai, jei mokytojas rūpestingai moko. Pagaliau pareina ir

nuo vaiko domėjimosi tuo dalyku.

3-4) Išmokus skaityti dviraidžius prieiname prie triraidžių KAS, TAS, ŠIS, TĖ VAS, VAI KAS. Juose seka triraidžiai, tarp balsių: AVIS, ARAS, BRO LIS, ASIS, ADAS, AVĖ, ARĖ. Čia jungiami ir visiškai nauji žodžiai BLO GA, SLO GA, AL GA. Vaikai įpranta jungti gretimas priebalses su kitomis, rašto žodis tampa jiems artimesnis.

Šiai grupei priklauso ir kiek sunkesni žodžiai: DRAU GĖ, DRAU GAS, MAR GIS, DRU GYS, SKUN DAS, LINKA, AP KAL BA, AP RĖ DAS. Tai sunkiausi rašymo atžvilgiu darbai, kurie rašomi pirmame skyriuje.

Bolševikai užima Lietuvą

Dirbau Marijos Pečkauskaitės g-jos — leidom namo mokinius vasaros atostogoms. Iš visur sklido žinios, kad bolševikų kariuomenė jau arti Kauno. Pro langą jau matėme šliaužiančius tankus. Išėjome ir mes to „parado“ pažiūrėti. Publikos gatvėse beveik nėra. Tankuose beveik vien mongoliški veidai. Stebėjome, iš kur jų tiek atsirado. Mes prisiminėm savą kariuomenę ir dar daugiau stebėjome, kad jie pusiau laukiniškai atrodė.

Ties įgulos bažnyčia viena žydaitė išsiskyrė iš publikos, prisitartinusi prie beveik sustojusio tanko, įtėkė kinui gylėte. „To dar betruko!“ — pasigirdo publikos balsas. „Gal specialiai užsakyta!“ — atsako kažkas minioj. Publika laikosi prastiau negu per laidotuves.

Pesčiųjų rusų visiškai nematyti, gal jų visiškai nėra, gal jie pasislėpė tankų viduje. Einame Laisvės Alėja toliau į miestą. Visur tas pat — Kaunas lyg išmarintas, lyg tik numirėliai jame gyventų. Girdėti tik tankų barškėjimas-spygčiojimas.

(Bus daugiau)

Linas Kojelis nurodo JAV Liet. Jaunimo s-gos tarybos suvažiavime, kaip reikia organizuoti demonstracijas. Nuotr. Aušros Bagdonavičiūtės

Karo įstatymas – istorinis dokumentas

Antrojo pasaulinio karo pabaigoje, t. y. 1945 m. rugpjūčio mėn. 8 d. Londone JAV-ų, Anglijos ir Šiaurės Airijos, Prancūzijos Respublikos laikinosios vyriausybės ir Sovietų Sąjungos atstovai pasirašė sutartį. Pagal tą sutartį buvo paruoštas Tarp-tautinio karinio tribunolo chartija, kuria remiantis buvo ieško mi ir teisiami karo nusikaltėliai.

Tribunolo nuostatų 6-tame straipsnyje nurodyta kurie nusikaltimai tribunolo jurisdikcijoje:

a) Nusikaltimai prieš taiką: t. y. planavimas, ruošimas, pradėjimas ar rėmimas karinės agresijos, arba karo sulaužiančio tarp tautines sutartis, sutarimus ar garantijas, arba dalyvavimas ben drame plane ar suokalbėje virš minėtų veiksmų įvykdymui;

b) Karo nusikaltimai: t. y. karo nuostatai ar įprastinių elgesio normų pažeidimas. Tokių nusikaltimų tarpe įskaitoma, tačiau nesiribojama, užimto krašto civilių žudymas, kenksmingas traktavimas ar ištrėmimas priverstiniam darbui ar bet kokiui kitam tikslui, karo belaisvių arba jūroje esančių žudymas ar kenksmingas traktavimas, įkaitų žudymas, privačios bei viešos nuosavybės grobstymas; savavališkas miestų, miestelių ir kaimų naikinimas arba karo reikalavimais nepateisinamas nuniokojimas;

c) Nusikaltimai prieš žmoniją: t. y. žudymas, išnaikinimas, pavergimas, ištrėmimas ar kiti nežmoniški veiksmai padaryti prieš civilius prieš ar per karą; arba persekiojimas politiniais, rasiniais ir religiniais pagrindais, įvykiant ar ryšium su bet koku Tribuno lo jurisdikcijoje esančiu nusikaltimu, nežiūrint, ar tai yra ar nėra vietinių įstatymų pažeidimas.

Vadovai, organizatoriai, kurstytojai ir bendrininkai, dalyvaujant bendro plano ar suokalbčio padaryti bet kurį viršminėtų nusikaltimų formulavime ar įvykdyme yra atsakingi už visus bet kurio asmens atliktus veiksmus tokiu planu įvykdyti.

Iš šios pastraipos matome, jog turime traukti į teisimą Molotovą, kuris pasirašė slapta susitarimą su Ribentropu; Brežnevą, kuris okupavo kraštą, vykdė deportacijas, grobia turtą, sugriovė Lietuvos ūkį ir t. t.

Septintoje pastraipoje teigiama, jog ir valstybės vadovai neatpalaiduojami nuo atsakomybės:

Kaltinamųjų einamos oficialios pareigos, k. a. valstybės galva ar atsakingi vyriausybės dė-

partamentų pareigūnai, neatpalaiduojami nuo atsakomybės ir jiems bausmės nesumažinamos.

Kaip žinome, nacių gaudymas vyksta ir dabar; JAV finansuoja ir gaudytojus apdovanoja aukso medaliais. Tad pavergtųjų tautų komitetai ar veiksniai turi imtis žygių. Reikia paruošti kaltinamąjį aktą Sovietų Sąjungai už deportacijas, kankinimus, rasinius religinius ir politinius persekiojimus. Surinkus visą kaltinamąją medžiagą, reikia išteikti vyriausybės ir Tarptautiniam tribunolui bei Jungtinėms Tautoms. Reikia energingos ir skubios veiklos. Turime pasauliui paskelbti, jog Sovietų Sąjungos vyriausybė, politbiuras, slaptoji policija ir komunistų partija yra atsakingi už svetimos teritorijos – valstybės pagrobimą, nekaltų žmonių žu-

Jaunimo sąjungos skyrių atstovai davė pranešimus apie savo skyriaus vietinę veiklą. Tuoj jaunimas kibo prie darbo diskutuoti ir balsuoti naujus pakeitimus JAV LJS statute.

Po pietų suvažiavimo dalyviai klausėsi Lino Kojelio paskaitos „Praktiška politinė veikla“. Per šią paskaitą Linas Kojelis pristatė praktiškas žinias, kaip suruošti demonstraciją. Ir po paskaitos jaunimas turėjo praktiškai atlikti pratimus, tai yra, valandą su viršum darbo, rašdami informacinius lapus spaudai, ruošdami plakatus ir šūkius bei informacinius lapelius praeiviams. Visi turėjo progos pakritikuoti savo ir kaimynų darbą.

dymus, krašto ir paskirų žmonių apiplėšimą. Jei gaudomi naciai, turime gaudyti raudonuosius – komunistus. Reaganas yra kovotojas prieš komunistus. Iteikime jam kaltinamąją medžiagą apie sovietus.

A. M.

KONSTANTINAS VENCKUS

Gyveno Chicago, Illinois, Marquette Parko apylinkėje. Mirė rugsėjo 29 d., 1980 m., 11:15 val. ryto, sulaukęs 71 m. Gimė Lietuvoje, Plungėje. Amerikoje išgyveno 23 metus. Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Julija (Juskaitė), dukterė Janina Kiburis, Zentas Povilas, 4 anūkai: Vytautas, Mindaugas, Gintaras ir Algimantas; svogeris Petras Petkevičius, jo vaikai Romas, Vytautas ir Jūra Kleina su šeimos: Lietuvoje dukterė ir sūnus bei 9 anūkai ir 5 proanūkai; kiti giminės, draugai ir pažįstami. Priklausė Saulių rinkinei, Pensininkų draugijai ir Lietuvių bendruomenei.

Kūnas pašarvotas Mažeikos-Evans kopl., 6845 S. Western Ave. Laidotuvis įvyks ketvirtadienį, spalio 2 d. 13 kopl. 9 v. ryto bus atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo par. bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvisėse.

Nuliūdę: Žmona, dukterė, Zentas ir anūkai.

Laid. direkt. Jonas Evans Jr. ir Stasys Evans, tel. 737-8600.

VICTORIA JANKOWSKI

PAGAL TĖVUS WITOMSKI
Pagal pirmą vyrą Pochus

Gyveno Phoenix, Arizona. Mirė rugsėjo 29 d., 1980 m., sulaukusi 93 m. amžiaus. Gimė Lenkijoje.

Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Clarence, 2 anūkai Richard ir Douglas, su žmona Cindy Mae, sesuo Hattie Moeller, dukterė ir sūnėnai, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas bus pašarvotas trečiadienį, 6 val. vakaro Mažeikos-Evans koplyčioje, 6845 South Western Avenue.

Laidotuvis įvyks ketvirtadienį, spalio 2 dieną. 13 koplyčios 11 val. ryto bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvisėse.

Nuliūdę: SŪNUS ir ANUKAI.

Laid. direkt. Jonas Evans Jr. ir Stasys Evans, tel. 737-8600.

A. + A.

TERESEI MILDAŽIENEI mirus,

nuoširdžiai užuojautą reiškiamo vyrui JONUI, dukrai AUSRAI ir sūnui GYČIUI su šeimos, tėvams STEFANIJAI ir JUOZUI CESNAMS, SESERIMS ir BROLIAMS.

ELENA ir JONAS PURTULIAI

Penkerių metų mirties Sukaktis

KĘSTUTIS JERONIMAS BUTKUS

Mano mylimiausias sūnus buvo gimęs Kaune 1927 m. vasario 28 d. Mirė Chicagoje 1975 m. spalio 3 d.

Šv. Mišios už jo sielą bus atnaušaujamos Tėvų Marijonų koplyčioje, 6336 So. Kilbourn Ave., ir Kun. Justino Klumbio pastatytoje Šv. Jeronimo bažnyčioje Gallup, N.M., spalio 3 d. 7 val. ryto.

Vilty būti greit kartu amžinoj laimėj Viešpaty.

Antanina Butkoviėnė

A. + A.

A. + A. ONA NEDVAR

KLORAITE

Gyveno Chicago, Illinois, Bridgeporto apylinkėje. Mirė rugsėjo 30 d., 1980 m., 5:30 val. ryto, sulaukęs 84 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Panevėžio apskrityje. Amerikoje išgyveno 66 m. Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Bruno, marti Aldona, sūnėnas Chester Nedvar, dukterė Norma Keltner, kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas bus pašarvotas trečiadienį, 1 val. popiet Jurgio F. Rudmino koplyčioje, 3319 S. Lituania Avenue.

Laidotuvis įvyks ketvirtadienį, spalio 2 d. 13 koplyčios 8:30 val. ryto bus atlydėta į Šv. Jurgio parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvisėse.

Nuliūdę: Sūnus ir marti.

Laidot. direkt. Jurgis F. Rudminas. — Tel. 927-1138.

A. + A.

TERESEI MILDAŽIENEI mirus,

jos vyrui JONUI, dukteriai AUSRAI, sūnui GYČIUI su šeimos, tėveliams STEFANIJAI ir JUOZUI CESNAMS, seserims ALDONAI ir SILVIJAI su šeima, broliams JUOZUI ir LEONARDUI su šeimos esančius gilame skausme nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

GENE ir ADOLFAS ARMALIAI
VANDA ir ANTANAS GRUZZDIAI
ALDONA KRULIKAS
LEOKADIJA ir JUOZAS ZVYNIAI

Brangiai

A. + A.

ELENAI KARPAVIČIUTEI - URNEŽIENEI

po sunkios ligos mirus, nuoširdžiai užjaučiame jos dukras KRISTINĄ, VIRGINIJĄ ir jų šeimas bei gimines Lietuvoje ir kartu liūdime, nustojuos mielos dar jaunytės laikų draugės.

JANE ir EDVARDAS ŠIŠAI

A. + A.

BASELEI ŠIMUNELIENEI mirus,

jos seserį Stasę ir Kazį Gricius užjaučiame ir kartu liūdime.

K. R. RAZAUSKAI

Mielai Kelmiškei

A. + A. TERESEI MILDAŽIENEI mirus,

jos SEIMĄ, jos tėvus STEFANIJĄ ir JUOZĄ CESNUS, jos dėdes, mano kolegas Kunigus NIKODEMĄ CESNĄ Lietuvoje, ir ANTANĄ BERTASIŲ Teksuose, širdingai užjaučiu.

KUN. ROMANAS R. KLUMBYS

Fulton, Texas

Ilgamečiui Pensininkų sąjungos valdybos nariui

A. + A. Inž. KAZIUI KARAZIJAI mirus,

jo pusbroliams agr. BALIUI ir agr. JUOZUI KARAZIJAMS ir jų SEIMOMS, taip pat artimiesiems reiškiamo nuoširdžiai užuojautą ir kartu liūdime.

LIETUVIŲ PENSININKŲ S-GOS CHICAGOJ VALDYBA ir NARIAI

E U D E I K I S

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue

Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.

Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.

Tel. 422-2000

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago

1410 So. 50th Av., Cicero

Tel. 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNOS

2314 W. 23rd PLACE

Tel. Virginia 7-6672

2424 W. 69th STREET

Tel. RRepublic 7-1213

11028 Southwest Highway, Palos Hills, ILL.

Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

APLINK MUS

× Akt. Vitalis Žukauskas atvyksta į Chicago lapkričio 26 dieną atidaryti V-jį JAV ir Kanados Teatro festivalį. Humoro vakaras, originali ir visai nauja programa rengiama festivalio nuotakai sukelti. Teatro festivalis įvyksta Padėkos savaitgalį Jaunimo centre. Teatro festivalio rengėjas yra JAV LB Kultūros taryba, o ruošia specialiai sudarytas komitetas.

× Lietuvos bažnyčios spalvotose skaidrėse bus rodomos šį penktadienį 7:30 val. vak. Jaunimo centro kavinėje "Telsių vyskupijos" knygos sutikimo metu. Bus kelios trumpos kalbos, pasikalbėjimai, kavutė. Sutikimą ruošia knygos leidėjas Lietuvių Bibliotekos leidykla ir kviečia visus dalyvauti.

× Kun. Kazimieras Pugevičius atvyksta spalio 19 d. su paskaita dalyvauti Chicago ateitininkų rengiamame seminare Ateitininkų namuose, Lemon-te. Jo paskaitos tema: "Tikintis lietuvis tėvynėje". Jo bus mestas žvilgsnis ne tik į katalikus aktyvistus, bet ir į visą tikinčiųjų bendruomenę. Šios paskaitos ir kitų seminaro renginių laikas bus skelbiamas Ateitininkų skyriuje.

× Dr. Dalia L. Petreikytė, dantų gydytoja, šį pavasarį baigusi Loyolos universiteto odontologijos fakultetą, gaudama dantų chirurgijos diplomą, spalio 1 d. (Chicago vakarų priemiestyje) 8 blokai ir vakarus nuo Harlem Ave., atidarė dantų kabinetą (8104 So. Roberts Rd., Justice, Ill., tel. 563-0700. Jaunoji daktarė studijų metu kiek sąlygos leido, aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje. Kernavės tunte, skautė filiste-rė, liet. tautinių šokių šokėja, IV PLJ kongreso dalyvė. Be to, dainavimą ir muziką studijavo pas Motekaičius.

× Juozas Baužys, žinomas čekagis, parėmė savo dienraštį 10 dolerių auka. Dėkojame.

× Povilas Žvirblis, Anglijos lietuvių darbuotojas, atnaujin-damas prenumeratą palinkėjo "Draugui" niekada nepavargti ir toliau mus informuoti apie tai, kas dedasi mūsų žemėje ir pasaulyje. Kartu atsuntė ir 8 dolerių auką. Už viską esame dėkingi.

× Auksų atsuntė: 7 dol. — E. Gimbutienė; po 5 dol. — P. Andrusis, Ant. Maskeliūnas, Sofija Piknienė, Ben. Čejauskas, Alfonsas Karkliūnas, J. Abraitis, Jonas Pakalnis, Petras Maleta, Juozas Lukošius, A. Žilvytienė, Z. R. Sadauskas. Visiems dėkojame.

× Muziko Jeronimo Kačinsko kompozicijos parašytos meistriskai, įdomiai ir originaliai. Pirmą sykį Chicagoje jo kompozicijų koncertas įvyks spalio 25 d. Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje. Šį neeilinį koncertą rengia L. Fondas. Bilietai gaunami J. Vaznelio prekyboje. (pr.)

× Marcelės Rudaitienės jūros kriauklių darbai bus išstatyti Jaunimo centre spalio 3-4-5 dienomis. (pr.)

× Nepagrindintiems — Ne-mokamai klausia patikrinama penktadieniais nuo 10 v. r. iki 4 val. popiet, adr.: 3042 W. 63 St., Chicago, Ill. Tel. 776-3189. Parduodami ir taisomi visų firmų klausos aparatai. Baterijos už pusę kainos. Zenith firmos ausiniai aparatai. Robert Stens-land & Associates, 950 Lake St., Oak Park, Ill. Atidara tik pirmad., ketvirtad. ir šeštad. Tel. 848-7125. (ak.)

× Kun. Alf. Lipniūno moksleivių at-kų kuopos pirmasis susirinkimas bus šį penktadienį, spalio 3 d., 7 val. vakaro pas Rita Stukaitę, 2941 W. 71 St., Chicago, Ill. Visiems nariams dalyvavimas būtinas. Kviečiami ir nauji nariai.

× Ateitininkų sendraugių Chicago skyrius iš savo išdo paskyrė 100 dol. Washington prie Sovietų ambasados demon-stravusių ir už tai teismo atsa-komybės patrauktųjų gynimui.

× Kun. Jono Borevičiaus pagerbimui ruošti yra sudarytas organizacijų vadovų bei lietuviškos veiklos darbuotojų komi-tetas, į kurį jau įsijungė H. Bagdonienė, dr. A. Domanskienė, V. Išganaitis, J. Ivaskienė, Z. Jaunius, A. Likanderienė, M. Marcinkienė, K. Milkovaitis (pir-mininkas), P. Narutis, P. Ne-das, J. Pocius (išd.), A. Rū-gytė, J. Šlaugas, J. Tamulis ir V. Zadeikienė. Pagerbtuvės bus spalio 26 d. Jaunimo centre.

× Uosis Juodvalkis yra atvykęs į Chicago dalyvauti savo fotografijų parodoje, kuri dabar vyksta "Galerijoje". Sve-čiavimas su juo bus šį penktadienį, 5-8 val. vak.

Marija Rudienė, Balso valdybos pir-mininkė, supažindina Chicago lietu-vių visuomenę su Vladu Sakaliu.

× Apie vaikų literatūrą išei-vijoje ir Lietuvoje šiandien 7 val. vak. Chicago miesto bib-liotekoje, 6120 S. Kedzie, kalbės Daiva Markelytė ir Marija Stan-kus-Saulaitytė. Šios paskai-tos rengiamos miesto bibliote-kos, rodant dėmesį Amerikos etninę grupių literatūroms. Vi-si kviečiami.

× Prof. dr. Bronis J. Kaslas, Wyoming, Pa., auksio 10 doli-rių ir atsuntė prenumeratos mokesį. Labai ačiū.

× Juozas Kudirka, Bethany Beach, Del., atsuntė Garbės prenumeratos mokesį. Nuosir-džiai dėkojame.

× R. E. Steponienė, Seven Hills, Ohio, prie prenumeratos mokesčio pridėjo 12 dolerių au-ką. Labai ačiū.

KLAIDINGŲ ISMOKĖJIMŲ SKAICIUS MAŽEJA

Neseniai paskelbta JAV Svei-katos departamento studija ro-do, kad valstijų Medicaid ir Šal-pos šeimoms su išlaikomais vai-kais (Aid to Families with De-pendent Children) išmokėjimų klaidingumas yra sumažėjęs. Anot studijos, maždaug du treč-daliai valstijų yra sumažinusios išmokėjimų klaidingumą, paly-ginus su praėjusiais metais.

Medicaid išmokėjimų klaidin-gumas, kurio koeficientas 1978 m. buvo 6,2%, o pernai buvo 4,9%. Šalpos šeimoms išmokė-jimų klaidingumas nukrito nuo 10,4% iki 9,5%. Tuo tarpu Illinois valstijos reputacija šiuo atveju nėra per geriausia. Pa-vyzdžiui, jos klaidingumas yra pasilikęs gan aukštas — 1978 m. jis buvo 13,8%, o 1979 m. buvo 11,9%. Dėlto Illinois val-stijai gali būti taikomos sankci-jos, jei permokėjimų priežastis nebus tinkamai išaiškinta ir nebus ieškoma būdų permokėji-mams sumažinti.

IŠ ARTI IR TOLI J. A. VALSTYBĖSE

— Dr. Saulius Naujokaitis, Elenos ir Mykolo Naujokaičių sūnus, gyv. San Dimas, Cal., rugsėjo 20 dieną susituokė su Sigita Kondraitaitė iš Washing-tono, D. C., kur ir dr. Saulius da-bar gyvena. Jo vestuvės buvo Our Lady of Perpetual Help baž-ničioje, Quaker Hill, Conn. Si-gita yra baigusi aukštusius moks-lus Amerikoje ir po to studijavusi Prancūzijoje, o Sau-lius baigė daktaro mokslus Kali-fornijos universitete ir paskuti-niais metais gyvena Washington, D. C., kur ir susipažino su savo būsima gyvenimo drauge.

— Naujas lietuvis gydytojas dr. Brian T. McCormack, iki šiol gyvenęs Baltimore, Md., persikėlė į Los Angeles ir at-i-darė savo ofisą Anaheim šiuo adresu: 1791 So. Euclid Ave., Anaheim, Cal. 92802. telef. 772-0584. Dr. McCormack ge-rai kalba lietuviškai ir skaito lietuvišką spaudą.

AUSTRALIJOJE

— A. a. Bronius Jurevičius mirė rugsėjo 15 d. Sydnejuje, širdies priepuolio ištiktas. Bu-vo gimęs 1908 m. Rygoje. Gy-vendamas Sydnejuje buvo veik-lus lietuviškos organizacijos, giedojo bažnyčioje, "Dainos" chore. Palaidotas Rookwoodo kapinėse.

— A. a. Lidija Dijkienė-Ga-siūnienė mirė rugsėjo 8 d., su-laukusi tiksliai 52 metų amžiaus. Buvo kilusi nuo Kuršėnų. Akty-vių choristė Sydnejaus lietu-vių tarpe. Palaidota Rookwo-do kapinėse.

— A. a. Petras Maikauskas mirė rugsėjo 23 d. Melbourne. Palaidotas Fawcner kapinėse.

— A. a. Pranas Kazanauskas mirė rugsėjo 20 d. Latrobe Val-lej ligoninėje. Velionis buvo ge-ras lietuvis ir didelis antikomu-nistas. Laidojimo apeigas at-liko kun. Pr. Daukys. Veli-onis buvo gimęs 1919 m. Ry-goje.

— Australijos Lietuvių fondo naująją valdybą dabar sudaro: Arūnas Staiga (pir.), Mar-tynas Didžys, Jonas Meiliūnas, Vincas Ališauskas ir Algis Kli-mas.

CHICAGOS ŽINIOS

CHICAGOS MOKYKLOS IR MOKINIŲ SVEIKATA

Chicago viešųjų mokyklų in-formacijos centras praneša, kad pagal vėlyviausias žinias maž-daug 200,000 mokinių dar nėra atsakę laišku bei pareiškimu dėl imunizacijos ir sveikatos ti-krinimo reikalavimų. Valstybės įstatymai reikalauja, kad nuo spalio 15 d. kiekvieno mokinio sveikatos dokumentai būtų lai-komi jo lankančioje mokykloje. Tie mokiniai, kurių dokumentai nebus sutvarkyti, turės būti pa-šalinti iš mokyklos. Sveikatos tikrinimai yra reikalingi iš mo-kinių, kurie spalio 14 d. lankys vaikų darželį arba pirmąjį sky-rių, penktąjį skyrių ar devin-tąjį skyrių. Skiepai prieš įvai-rias ligas yra reikalingi visiems mokiniams, nežiūrint, kurį sky-rių jis lanko. Norintys daugiau informacijos, gali kreiptis į Chi-cagos Sveikatos klinikų departa-mentą (Chicago Department of Health Clinics), telefonu 744-8500.

DU TIESĖJAI

Senatas patvirtino du JAV apylinkės teismo naujus teisė-jus Chicagoje: Ch. P. Kocorą ir Susan Getzendanner. Ši mo-teris bus pirmoji federalinė mo-teris teisėja Chicagoje.

IKLIVU POLICININKĖ

Chicago policininkė Sandra La Porta, 31 m., areštuota, kai buvo sugauta Ford prekybos centre, miesto pietuose, iš Pe-nney krautuvinės beiešinės pa-vogtą nertinę 11 dol. vertės.

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siūsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

KAI ŽEMĖ DREBĖJO

Gyventi pietinėje Kalifornijo-jėje buvo smagu. Girių šeima ne-sigailejo, kad prieš penkerius me-tus ryžosi palikti šaltąją Čikagą ir keltis į saulėtą Kaliforniją. Kai-lius žeminių drabužių, botų nei pirštinių. Žemės drebėjimų jie nebijojo. Per penkerius me-tus nė vieno nebuvo. Tiesa, ke-lis kartus lyg viskas sujudėjo, bet niekas daug dėmesio į tai ne-kreipė. Visi jau buvo pripratę, kad Kalifornijoje žemė retkar-tiais juda.

Giriams malonus klimatas ir graži gamta nenusibodo. Ar ga-lima dejuoti, jei kiekvieną metų dieną saulė maloniai šildo? Ne-reikia žeminių drabužių, botų nei pirštinių. Žemės drebėjimų jie nebijojo. Per penkerius me-tus nė vieno nebuvo. Tiesa, ke-lis kartus lyg viskas sujudėjo, bet niekas daug dėmesio į tai ne-kreipė. Visi jau buvo pripratę, kad Kalifornijoje žemė retkar-tiais juda.

Giriai patogiai įsikūrė Los An-geles paonoje. Ar galima geriau norėti? Visur palmės, čia pat vandenynas. Kitoje pusėje kalnai su snieguotomis viršūnėmis, o dar toliau — dykumos.

Gyvenimas buvo normalus. Vaikai mokėsi, o tėvai dirbo. Vieną šeštadienio popietę, grįžęs iš šeštadieninės mokyklos, trylik-metis Viktoras su jaunesniais bro-liais sėdėjo prie televizijos. Tuo metu mama rūsyje baltinius skalbė, o tėtė garaže automobilį tvarkė.

Staiga televizija sujudėjo. Be-matant pradėjo kristi knygos iš lentynų. Kabanti lempa suposi palubėje. Paveikslai krito nuo sienų. Vaza su skilo ir vanduo pa-sipylė ant kilimo.

Vaikai sustingo, nes suprato, kad tai jau tikras žemės drebėji-mas. Su virpančiomis širdimis matė byrančias langų šukes, su-skilusias sienas, apverstą stalą, siūbuojančius laiptus.

(Bus daugiau)

Audrius Polikaitis, K. Donelaičio lit. m.-los mokinsy TIKROJI MIŠKO DVASIA

Seniai, labai seniai, gyveno se-nis ir senelė. Jie vaikų neturėjo, bet kai mirė kaimynė, kuri turė-jo vieną vaiką, jie priglaudė jį ir augino kaip savo vaiką. Praėjus metams, kitiems, išsiskraustė i miško gilumą. Ten pagyveno porą metų, bet, būdami labai se-ni, greitai mirė. Sūnus, ilgai vi-venęs miške, priprato būti vienas. Jis taip gerai pažino mišką, kad žinojo, kur kiekviena gėlė auga. Jeigu kas nors paklysdavo, jis mokėdavo jiems surasti kelią.

Viskas būtų buvę gerai, jeigu nebūtų atėję rusai. Jie užėmė ma-žą gabalą žemės, kur tas našlai-tis gyveno. Norėjo ant tos žemės pastatyti ginklų fabriką. Kai našlaitis sužinojo jų kėslus, bai-siai pergyveno. Jam rūpėjo visi gyvuliai, kurie numirtų, jei miš-kas būtų sunaikintas.

Taip besisielodamas jis nuta-rė kovoti prieš rusus. Nuėjo į miestą ir papasakojo miestie-čiams kas buvo atsitikę, paprašė jų pagalbos. Jie sutiko jam pa-dėti ir emė tartis.

Tėvynės ZVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

VIEŅISUMAS

Einu jūros krantų, Ir žvegiu į besileidžiančią saulę. Prisimenu tas dienas, Kurias žinau ir tu, Kada viskas buvo gera, Ir buvau apsupty draugų. Niekados nebuvau viena, Niekados liūdina. Maniau, kad visą gyvenimą Būsiu laiminga. Bet dabar esu viena, Visų draugų apleista.

Smėlis kutena, Bet aš valandų valandas Gaudžiu verkiu, nes Aš esu viena. Saulės spinduliai nyksta, Ir telefono numeriai rodo mano mintyse...

Jie seni, bet svarbūs. Gal, o gal, jie padės išdžiovinti Mano asaras. Dienos prabėga. Saulė šviečia karštai. Papiūdimy aidai juokai. Draugai mane vėl apsupa. Ir jūros siurs vanduo gaivina Mano veidą. Aš šypsa valandų valandas Nes aš esu viena.

Lisa Petravičiūtė, 15 metų, Torontas, Kanada, parašė-ta Wasagos stovykloje.

Sekančią dieną, kai rusai atėjo medžių kirsti, našlaitis su kovos draugais jų laukė pasiruošę. Ru-sams einant pro šalį, jie užpuolė juos ir suėmė nugalbėnį ir tamsų juos. Ten juos surišo ir surišė paliko. Kai atėjo viršininkas ir nerado darbininkų, emė jų ieško-

Piešė Rita Stukaitė, Kr. Donelaičio lit. mok. VIII kl. mokinė.

ti. Pakely sutiko našlaitį, kuris jam pasakė, kad miško dvasios pagrobė darbininkus. Viršinin-kas netikėjo ir keliavo tolyn i mišką. O miestiečiai laukė pasi-ruošę. Jie buvo siaubingai apsi-darę ir viršininkui einant pro šalį baisiai jį išgąsdino. Jis pasilei-do bėgti ir nekada nebegrižo į tą mišką. Kiti rusai užrištom akim buvo išvesti iš miško. Jie

niekada nebegrižo į mišką ir ne-bepastatė to fabriko. Vis kartojo, kad miške vaidenasi.

Iš tiesų mišką išgelbėjo tikra gyva miško dvasia.

Dalia Ivaskaitė, 6-ta kl. Bostono lit. m.-los mokinė („Švilpukas“)

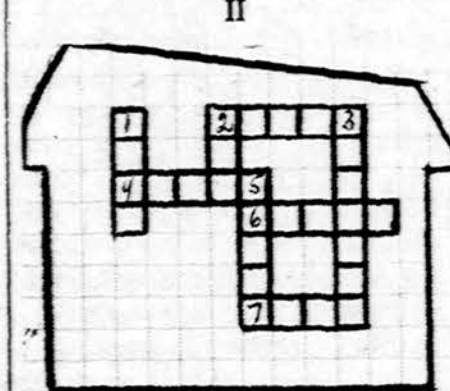
GALVOSŪKIAI NR. 1

I brūkšnelių vietas įstatykite raidės, kad skaitant žemyn susi-darytų trijų raidžių žodžiai. Vie-toje brūkšnelių parašytas žodis turi atsakyti į šį klausimą: „Kas visus vaikus po vasaros atostogų kviečia?“

IJILAOK

ASIGIAS

(5 taškai)

Išsprendkite ūkio galvosūkių atsa-kydami į šiuos klausimus: skersai (žiūrėkite piešinį)

2. Gyvulys, kuris duoda pie-rių.

4. Naminis paukštis, kuris plaukioja vandenyje.

kus gali spręsti visi. Kas nori da-lyvauti sprendimų konkurse, turi adresu. Konkursui pasibaigus (gegužės mėn.) sprendėjai gaus pinigines premijas. Premijų dy-dis priklausys nuo taškų skai-čiaus. Konkurse gali dalyvauti ne vyresni kaip 16 metų amžiaus. Galvosūkių sprendimo terminas 3 savaitės, t.y. nuo galvosūkių iš-spausdinimo datos gali praėti 3 savaitės iki atsakymo redaktoriui. Kas užtęs ilgiau negu 3 savi-tes, atsakymai nebus užskaityti. Norintieji dalyvauti konkurse, turi pradėti dabar, kad galėtų daugiau taškų laimėti. Apsimoka siųsti atsakymus ir dalį galvosū-kių išsprendus. Galvosūkių bus lengvesnių ir sunkesnių. Kviečiu į darbą visus ir jaunesnius ir vyresnius.

Redaktorius

PASISEKĖ

Vieną rytą, kai aš dar buvau penktame skyriuje, mokytoja at-ėjo į klasę ir pranešė, kad šiandieną rašysime diktantą. Aš la-bai susijaudinau, nes mums ne-buvo pranešta iš anksto ir aš ne-buvau visai pasiruošęs. Dabar jau buvo per vėlu ruoštis, nes mo-kytoja jau dalino lapus. Netru-kus mokytoja pradėjo diktuoti. Prieš pradėdama diktuoti, ji mums paaiškino, kad šis diktan-tas yra mokyklos diktantų kon-kursui. Rašėme ir rašėme, ir man rodėsi, kad aš darau milijoną klaidų. Prakaitys tekojo man per kaklą. Galų gale mes pabaigė-me. Mokytoja pranešė, kad ji pa-sakys sekančią dieną kas laimėjo.

Kai sekančią dieną mes sėdė-jome klasėje ir laukėme praneši-mo, aš tikrai galvojau, kad pa-rašiau blogiausią klasėje. Aš buvau labai nustebeš, kai moky-toja pranešė, kad aš laimėjau konkursą.

Andrius Plienas,

Marquette Parko lit. m.-los 8 sk. mokinsy

LAISVĖS LIETUVAI

Jeigu gyvenčiau Lietuvoje dabar, aš girdėčiau visus lietu-viškai kalbant ir dainuojant. Aš matyčiau Nemuną, Nerį ir kitas upes, o taip pat Lietuvos sostinę Vilnių, Kauną, Klaipėdą ir kitus miestus. Baltijos jūroje galėčiau maudytis ir gal būt, rasti gintaro. Ten pamatytiau ir Lietuvos oku-pantus rusus. Jei jie iš Lietuvos pasitrauktų, Lietuva vėl būtų laisva.

Jonas Strolia,

Abu Darius Girėno lit m.-los mokiniai, 8 skyrius

LYG LYGU

(žaidimas)

Vienas vaikas paslepia su-gniaužtame kumštelyje po vienu pirštu riešutą ir sako kitam: „Ly-gu lygu, šaku maku, Čėžė vėžė, keturvėžė, po katruo pirštu riešu-tas?“

Jei antrasis atspėja, riešutai tenka jam, jeigu ne, — lieka są-vininkui. Po to, taip pat slepia savo riešutą ir klausia antrasis.

MANO GYVULIAI

Aš turiu dvi jūrų kuaulytes: vieną baltą, antrą rudą. Baltos vardas Sniegutė, rudos vardas Taubukas. Jos mėgsta morkas ir salotas.

Aš turiu dvi auksines žuvytes: vieną auksinę, antrą raudoną. Auksinės vardas Aukšė, raudonos vardas Žibutė. Jos mėgsta žuvy-čių maistą.

Eglė Stonytė,

Detroito „Žiburio“ lit. m.-los mokinė („Skambutis“).